

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Duo Tractatus

Moneta, Giampietro

Marburg, 1628

II. An possit ex privilegio tam laicis quàm clericis competere immunitas à solvendis decimis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63048](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63048)

mam solvere, quam longo tempore non solvisset, *ut tradit Rebus. d. q. 5. num. 15. post gloss. in c. quacunq. 16. q. 7. ubi Turrecr. n. 1. post Host. & Goffr. idem Viv. & Benincas. loc. citatis.*

DECIMA CONCLUSIO. Leprosi tenentur † decimas solvere, si colunt agros, vel vineas, vel si vivunt perse in domibus suis, sicut † & Heremitæ, & alii laici observantes regulā S. Dominici, vel S. Francisci, etiam si serviant monasteriis exemptis, *ut tradunt Rebus. d. q. 5. num. 2. 2. & Hispan. d. tract. reg. decimarum, q. 12. nu. 2. & 3. alias si vivant in communi, & stent simul in uno loco, & domo, non tenentur dare decimas † de hortis suis, qui sunt in circuitu domus, neque de animalibus suis ibidem pascentibus, seu eorum nutrimentis, ut voluit Pontifex, c. 2. de eccl. adif. & not. Rebus. d. nu. 21. Hisp. d. n. 2.*

UNDECIMA CONCLUSIO. Judæi quoque † de terris, quas colunt, decimas solvere tenentur, *tex. in c. de terris, eodem tit. idem de Pagano, Turca, & Heretico † notant ibi Doct. Rebus post alios, d. q. 5. numero 11. Hisp. d. tract. q. 11. numer. 3. Silvester post alios in verbo, decima. num. 3. & ad personales † decimas Judæos, & Hæreticos teneri concludit Rebus. d. num. 11. post gloss. in c. decima, 16. q. 1. quia licet non audiant divina, non tamen stat (inquit Rebus) per ecclesiam, quæ nemini claudit gremium; contrarium tamen voluit gloss. d. c. de terris, quoad Judæos; ex quo, quia non sunt de corpore ecclesiæ; cui accedit Hisp. d. q. 11. num. 5. & in Sarracenis, quod ad decimas teneantur tradit Lopus alleg 63. Rebus d. q. 5. n. 12. Hisp. d. q. 11. num. 3. consuluit Old. conf. 91. Mant. conf. 188. col. 2.*

An vero meretrix, hystrio, usurarii, & alii illicite aliquid acquirentes teneantur ad decimas, sufficienter egimus in precedenti cap. q. 2.

QUÆRO SECUNDO, An possit ex privilegio tã laici quã clericis competere immunitas à solvendis decimis?

Et quidem præmissis † nullum laicum, etiam Imperatorem posse eam concedere; *ut est textus formalis.*

ubi Doct. in c. tua, il. i. de decim. & not. Rebus. d. tractat. 13. n. 101. & alii passim.

- 40 PRIMA ERIT CONCLUSIO. Episcopus ꝛ non potest alicui concedere hanc immunitatem per viam privilegii, ita voluit Rebus. d. q. 5. num. 28. & 32. tum quia sunt à Papa ꝛ assignatæ singulis ecclesiis, c. 1. 1. tum quia in Concil. Cabillon. statutum fuit, nec ecclesia antiquitus constitutæ decimis ꝛ privarentur ecclesia, & seqq. 16. q. 1. non potest autem Episcopus contra Concilium dispensare, ut tradit gloss. sing. in cum dilectus, de elect. Rip. & alii, c. 1. de iudic. sicut et contra canones, Bal. & alii in l. omnes populi. ff. de & jur. Felin. c. 1. num. 48. de constit. & c. quod super de major. & obed. ubi alii Doct. optimus tex. in clem. Romani, de elect. cum simil. Atque ita tenendum quidquid dicere voluerit Hispan. d. reg. decimarum 12. nu. 1. in princ. Poterit tamen Episcopus ꝛ remittere decimas, maxime suæ mensuræ debitas ex justa causa, ut habetur in c. quia circa, de priv. cum ibi not. per gloss. & Doct. Item poterit Episcopus ꝛ interponere decretum, & consensum in compositione super solutione decimarum, opt. text. ubi Innoc. in c. 2. de transact. l. Rebus. d. tractat. q. 13. num. 20. & seqq. Nos latius infra hoc eodem cap.
- 46 SECUNDA CONCLUSIO. Potest Papa ꝛ aliquibus etiam laicis privilegio concedere immunitatem à decimarum solutione, tex. sunt in c. suggestum, c. ex multiplici, c. à nobis, c. ultimo, de decim. c. accedentibus, c. terra, c. dudum, de privileg. & in specie notat gloss. 2. ceteri, d. c. à nobis Tyndar. d. tract. maxime num. 64. Rebus. eodem tract. q. 5. nu. 28. & q. 13. num. 103. Hispan. q. 12. nu. 1. Covar. lib. 1. var. resol. c. 17. num. 9. Veritas suis commun. opin. verb. privilegium, & verb. consuetudo, & alii Canonista passim, & inter Theologos Cajetan. 2. q. 87. art. 1. ubi id collegit ex S. Thom. Sor. lib. 9. de & jur. q. 4. art. 4. late post alios Henriq. in summa Theologia mor. lib. 7. c. 27. nu. 3. inter Summistas Silvest. verbo, decima, n. 11. Laborant tamen gloss. & Canonista

tenentes, decimas esse de jure divino, & naturali, in
 assignanda ratione, ob quam contra illud dispensare
 videatur summus Pontifex, cum tamen † alioqui non
 possit, cum sit immutabile, §. 6. dist. per totum, capit.
 proposuit, de concess. prabend. in gloss. & c. quo jure, in fi-
 ne, & c. seq. 8. dist. Ideoque quod Papa † non possit tol-
 lere jus divinum, late tradit inter alios Fel. in c. qua in
 ecclesiarum, num. 19. de constit. & Covar. epit. de spons.
 & matr. 2. par. cap. 6. §. 9. num. 2. 3. & 4. & optimus tex.
 in clem. ne Romani, de elect. Et quamvis Papa † possit
 jus divinum interpretari, ut docet Abb. & Dd. d. c. qua
 in ecclesiarum, & Innoc. c. super eo, de bigam. & Covar.
 ubi supra; non tamen † potest illud limitare, maxime
 in spiritualibus, sed solum interpretari quod inveni-
 tur limitatum, ut not. Felin. d. c. qua in ecclesiarum, nu-
 21. & 24. post Card. in c. licet, de elect. Contra jus quo-
 que naturale † non potest Princeps ipse aliquid sta-
 tuere in damnum maxime alicujus, Felin. d. c. qua in ec-
 clesiarum, nu. 26. & ibi Abb. per clem. pastoralis, de re-
 jud. Oldr. consil. 223. Alex. cons. 93. 4. part. Bart. in proce-
 mio Digest. colum. 2. Et quod non possit † contra jus
 naturale, & divinum dispensari, late inter alios osten-
 dit Domin. Magdal. in tract. de num. rest. in testam. req.
 3. part. cap. 3. num. 2. 24. & seq. & videtur optimus tex.
 in c. literas, ubi gloss. Abb. & ceteri, de rest. spol. Ratio
 vero illa, & distinctio gloss. d. c. à nobis, quam sequun-
 tur Canonistæ magis communiter, quod possit Ponti-
 fex remittendo decimas alicui specialiter contra jus
 naturale dispensare, non tamen in totum tollere, qua-
 tenus etiam in consuetudine ab aliis admittitur, opti-
 meresellitur à Covar. d. lib. 1. var. resol. v. 17. numero 8.
 vers. quibus mehercule opinionibus, & nu. 9. in fine.

Dicendum ergo est, Papam † posse aliquibus im-
 munitatem à decimis concedere, cum jure humano
 Pontificio, non autem naturali aut divino derogetur.
 Fatendum quoque, non posse † in universum à sum-
 mo Pontifice præceptum hoc tolli, non quia decimæ
 omnino jure divino, aut naturali debeantur, sed ex eo,

N 2 quod

quod tale decretum esset irrationabile, nec conveniens Christianæ Reip. cuius interest spiritualium ministrorum inopes non esse, & quia juri naturali, ac divino congruit, ut laborantes in vinea domini mercedem aliam decentem à laicis accipiant, quiq; spiritualia seminaria temporalia metant; neque enim negamus de juri naturali, ac divino debere ministros ecclesiæ indigentius congrue sustentari, id enim Theologi quoque omnifitentur, & late concludit Covar. *d. c. 17. nu. 2. in fine* 3. *fere per totum*, & nos etiam admonuimus, *sup. cap. hujus tract. q. 3.*

TERTIA CONCLUSIO. Privilegium concessum religiosis, & aliis, de non solvendis decimis, etiam agris antiquitus cultis † non extenditur ad eas, in quarum possessione is est, cui de jure competant decimæ, puta ecclesia parochialis; ita Covar. *d. c. 17. num. 14.* exponens Innoc. & Card. *in c. dudum*, quod est antiquum de priv. Oldr. *cons. 268.* & alios, absolute dicentes, hujusmodi privilegium non intelligi de iis decimis, quarum possessione aliquis est, cujus etiam sententia est Rebus *d. tract. q. 13. nu. 114.* secus vero † dicendum est (*inquit Covar. loco citato*) si possessio sit apud eos quibus non jure communi, sed privilegio, vel præfatione competit jus decimas percipiendi, sic inter aliosgens contrariam sententiam Abb. & aliorum, *d. c. dudum.* Ratio autem desumitur, ex verisimili, & præsumta mente concedentis hoc privilegium, neque enim præsumitur Pontifex nosse jus, quod alicui præter commune competit, eive derogare velle, quod fecerit est, ubi competat de jure communi, *juxta text. cum not. in c. 1. de constit. in 6.*

QUÆRO TERTIO, *An laicis possit ex privilegio concedi jus decimandi, seu decimas percipiendi?*

Suppono regulariter jus decimandi tanquam spirituale † non posse laicis competere, ideoque ejus ritus illos esse incapaces, *opt. text. ubi omnes Canon. de decimas. 16. q. 7. c. causam, de prescriptione. & c. 2. de j. gloss. communis in c. quamvis, de decim. inter Theologos*